UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

Prima pars

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

Visual Library

pꝛedicantibꝫ cum gaudio·et ipſi diſcipuli q̇ venerant d emauſ
narrabant ꝑ oꝛdinem que geſta erant in via·quia·ſ. ipſis lo-
quentibꝫ de hys oībꝫ que acciderant. Jħus appinquauit inter-
rogans cām triſticie eoꝝ et q̄ꝫ durum illis referentibꝫ ſtulticiā
⁊ tarditatē coꝛdis eoꝝ repꝛehenderit atqꝫ ſcriptꝰas eis expoſue
rit ⁊ quō appinquantibꝫ caſtello ipſe finxit ſe longius ire ⁊ ip
ſi eum cogeruntſecum manere ·⁊ quia panem accepit·benedi-
xit fregit·et illis poꝛrexit·⁊ quō cognouerunt eum in fractio
ne panis·ex qua relatione gaudiū magnū factum eſt apl'is ha
bito teſtimonio ex diuerſis ꝑtibꝫ reſurrectionis xp̄i cuius gau-
dij ꝑticipes nos faciat ipſe·qui reſurrexit a moꝛtuis·immoꝛta
lis deus in ſecula amen ꝛc·

Feria tercia poſt paſca. Prima pars ſermonis. Triceſimiſeptimi.

Tetit iħus in medio diſcipl'oꝝ ſuoꝝ. ⁊ dixit eis
pax vobis·Lu.24·hoc idem legit Jo·20·Refe-
rentibꝫ illis duobꝫ diſcipul' q̇ venerāt de emaus
quō xp̄m cognouiſſent in fractione panis aliiſqꝫ
dicentibꝫ·quia ſurrexit dn̄s vere·⁊ apparuit ſy-
moni·vt appareret in facto: qd̄ verbo pꝛedicabat·ecce quia eiſ
loquentibꝫ ip̄e iħus ſtetit in medio diſcipl'oꝝ·⁊ fecit ea·de q̇-
bus agit in pꝛeſenti euangelio·in quo tria tanguntur·Primo
em̄ glorioſi coꝛpis ſui pꝛeſentiam exhibuit diſcipul' de ſe loquē
tibꝫ·Scd̄o vere reſurrectionis teſtimoniū adhibuit eis dubitan-
tibꝫ ibi·Et dixit eis·quid turbati eſtis·Tercio ſacre ſcripture ī
telligentiam apperuit eiſdem ignoꝛātibꝫ ibi. Tunc apparuit ill'
Circa ꝑmum tria facit pꝛemittit em̄ euidentē ſaluatoꝛis pꝛeſenti
am ſtetit iħs in medio diſcipuloꝝ ſuoꝝ Cirillus erecto inquit
affectu diſcipuloꝝ ad viſionem xp̄i venit deſideratꝰ cunctis gē
tibus·et querentibꝫ et expectātibꝫ reuelat Mat·18. Vbi duo
vel tres ꝯgregati fuerit in nomine meo·ibi ſum in medio eoꝝ
ꝛc Nota ꝙ ſtare in medio diſcipl'oꝝ ꝯuenit xp̄o ꝓpter emi-
nentiam ſuā que eſt ſup oēs·1·Re·10·Stetit ſaul in medio po
puli et altioꝛ fuit vniuerſo ꝓpl'o ab hūero et ſurſum·Sunt aūtē
plurima illa ꝓpter que ſtat in medio xp̄s · ꝑmo nanqꝫ ſtetit in
medio diſcipuloꝝ ſic̄ viuificatoꝛ eo mō quo coꝛ ē in medio coꝛ
ꝑis qꝛ ab ip̄o vita ꝓcedit. Gen·2·Et ꝓduxit deus ab humo·i·
de beate marie virgine lignū vite·i·xp̄m in medio paradiſi· Jtē
ſtetit in medio velut illuminatoꝛ·ſic̄ ſol eſt in medio celoꝝ: vt
ſupioꝛa illuminet et inferioꝛa Joſue·10·ſtetit ſol in medio celi:
vt illuminet omnem hoīem venientem in hunc mundum·Item

ſtetit in medio velut gubernator et rector in pplo ſicut rex circu
ſtante exercitu. Eccl. 10. In medio frm illoꝝ rector i honore. Itē
ſtetit in medio velut iudicator. ſic iudex medius. cauſas vtriuſ-
qꝫ ptis diſcernit ps. Deus ſtetit in ſynagoga deoꝝ. in medio
aūt deos diiudicat. Item in medio velut mediator ptium adū
ſaꝝ. dei viz et hois vt concordiam faceret. 1. Thi. 2. Vnus ē me-
diator dei ⁊ hois hō xps ihesus. qui dedit redemptionē ſemet-
ipm p omibꝫ. Item ſtetit in medio velut ſaluator a demonibus
inimicis humano generi. 1. Re. 4. Veniat dñs in mediū noſtri
et ſaluet nos de manu inimicoꝝ nroꝝ. ps. Deꝰ aūt rex noſter
ante ſecula. opatus eſt ſalutē in medio terre. Itē ſtetit in medio
velut ſanctificator qui ſolus ſanctificat nos virtutibꝫ Ezech. 37.
Ego dñs ſanctificator iſrl. cum fuerit ſanctificatio mea in medio
eoꝝ imppetuū. Item ſtetit in medio velut letificator ⁊ ↄſolator
mentiū Eccli. 48. Conſolatus eſt lugentes in ſyon vſqꝫ in ſempi
ternū. Yſa. 12. Exulta ⁊ lauda habitatio ſyon qꝛ magnꝰ i me
dio tui ſanctus iſrl. Itē ſtetit in medio velut glificator. ipe ei
eſt glia et beatitudo nra Zach 8. Ego ero ait dñs in glia eoꝝ
in medio irlm. B Scdo tagit qꝫ amicabilit fuerit xps diſci
pulis allocutus. pmo nanqꝫ ſalutauit eos. et qꝛ erant expoſiti
tribulacōibꝫ mūdi. ⁊ pſecutionibꝫ iudeoꝝ. iō ſalutando eos op
tauit eis pacem ⁊ ↄcordiam. ⁊ dixit eis pax vobis. i. pacē vobiſ
annuncio et pacem vobis opto. facta erat p xpm pax dei ad ho
minem. ⁊ iō ipe reſurgens et cum triumpho de bello regrediēs
pacem annūciauit Ephe. 2. Euangelizauit pacem vobis q̄ lōge
eſtis. et pacem hys qui ppe vnde ſil venit cum laurea et oliua.
laurea pter triumphū. oliua pter pacem. Yſa. 52. qꝫ pulchri
ſup montes pedes annunciantis et predicantis pacem. Nota qꝫ
quadruplex eſt pax. ſ. hois ad deū. Ro. 5. iuſtificati igit ex fide
pacem habeamus ad dñm. hanc pacē pctores nō habent Yſa.
48. Non eſt pax impii dicit dñs ſed vt dicit. ps. Pax multa
diligentibꝫ legem tuam. et non eſt illis ſcandalum. Altera pax
eſt mundi. ſ. hois ad hoiem. de qua dic aplꝰ Ro. 12. Si fieri po
teſt qd ex vobis eſt cum oibꝫ hoibꝫ pacem habentes. hanc pacē
omnes homines deſiderant qꝛ ex ipſa multiplicant bona tpalia
et tranquillitas vite habet. Sed tn quidem iſta pace mundi beſ
ne vtunt illi. ſ. qui vacant ſtudio ⁊ exercitio virtutū atqꝫ boniſ
moribꝫ. quidam vero iſta pace tpali abutunt vacantes comme
ſſationibꝫ viciis et impietatibꝫ. iſti non ſunt digni hre pacem d
quibꝫ dicit ps. Zelaui ſup iniquos pacem pctoꝝ videns. qꝛ nō
eſt reſpectus morti eoꝝ. ⁊ firmamentū in plaga eoꝝ in labore

hominum nō ſunt ⁊ cum hominibꝰ non flagellauntur·ideo te
nuit eos ſupbia·opati ſunt iniquitate et impietate ſua.pdiit q̄
ſi ex adipe iniquitas eoꝝ·tranſierunt in affectum cordis Cogi
tauerunt ⁊ locuti ſunt nequiciam.poſuerunt in celum os ſuum
et lingua eoꝝ tranſiuit in terra.ecce igit̄ in q̄ntis malis nutriū
tur pctores velut porci ꝑpter talem pacem qua abutunt̄· vn̄
merito ꝑpter peccata nr̄a iſta pax quaſi ex toto de terra ablata ē
vndiqꝫ diſcenſionibꝰ et bellis inſurgentibꝰ Apo·6·Cum ape
ruiſſet ſigillum ſm·exiuit equus ruffus.⁊ qui ſedebat ſup eum
datum eſt ei: vt ſumeret pacem de terra et inuicem ſe interficе-
rent hoīes et datus eſt illi gladius magnus. Tercia pax eſt ho
minis ad ſeipm̄.et iſta nō poteſt haberi in preſenti vita perfecte
quia continua pugna eſt inter carnem et ſpm̄· Nametſi ſancti
viri ſubiiciant carnem ſpiritui non eſt tamen pax.quia caro ſē
per recalcitrat et ſpiritum moleſtat·ſiue peccatores ecōtrario ſpi
ritum carni ſubiiciant·non eſt pax quia ſpiritus remurmurat.⁊
conatur carnem ſubiicere vnde Hiere·12·Non eſt pax vniuerſe
carni ſed iſta pax fiet in reſurrectione quando caro ſine vlla con
tradictione ſpiritui ſubiacebit·quarta pax eſt hominis ad dya-
bolum qꝛ aliq̄ ita ſunt ſubiecti dyobolo ꝙ abſqꝫ vlla ↄtradicti
one obtemperant voluntati eius Luc·11·cū fortis armatus cu
ſtodit atrium ſuum·in pace ſunt omnia que poſſidet·Igit̄ chri
ſtus annuncians et optans pacē diſcipulis·non mandauit eiſ
pacem dyaboli·ymmo continua pugna fuit apoſtolis ad eum
ipſis conantibꝰ liberare mundū ab infidelitate et econtra dya-
bolo repugnante Dan·7·Cornu habens·oculos·et os loquēſ
grandia· qd̄ erat maius ceteris faciebat bellum aduerſus ſan-
ctos.Item mandauit chriſtus vt q̄ntum poſſumus pacifici ſumꝰ
in nobis ipſis et pacientes in infeſtationibꝰ contra ſpiritum p̄s
loquitur dominus pacem in plebem ſuam et ſuper ſanctos ſuoſ
et in eos qui conuertuntur ad cor·Item non annunciauit chri
ſtus apoſtolis pacem mundi·ymmo predixit eis ꝙ multas preſ
ſuras debebant ſuſtinere a mundo·Jo.16.In mundo preſſuram
habebitis.ſꝫ ↄfidite qꝛ ego vici mundū·Optauit aūt xp̄s diſci
pulis vt in ipſochriſto pacē haberent Jo·14·Pacem relinquo
vobis.pacem meam do vobis·non quomodo mundus dat ego
do vobis et Jo·16·Hec locutus ſum vobis·vt in me ſolum pa-
cem habeatis hec eſt ſecura et vera pax·de qua dicit apoſtolus·
Ephe·4 pax dei que exupat oēm ſenſū·cuſtodiat corda veſtra
et intelligentias vr̄as ¶ Salutatōe p̄miſſa dicit ſe eē xp̄m
ego ſum.q·d·pax vobis ſit in aduentu meo qꝛ pax vr̄a ego ſū
Ephe.2.Ipe eſt pax nr̄a.q̄ fecit vtraqꝫ vnū.nō ꝙ h̄ nomē ego

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſum ꝯuenit xp̄o ſingularit̄. p̄mo rōne deitatis cui ꝓpriū ē eē Job
14. Jp̄e em̄ ſolus ē Exo. 3. Ego ſum q̇ ſū. ſic dices filiis iſrl̄ q̇ ē
ip̄e miſit me ad vos. Jtem ꝯ̄uenit ſibi rōne eternitatis. p̄s. Tu
aūt idem ip̄e es. ⁊ ānī tui nō deficient. Jtem rōne q꞉ eſt p̄ncipi
um ⁊ finis oīs create Apoc. 21. Ego ſū alpha ⁊ o. initiū ⁊ finiſ
Jtem rōne excellētis dominii Yſa. 42. Ego dn̄s h̄ eſt nomē me
um. Jtem rōne q꞉ ip̄e ſingularis hō fuit Apoc. 22. Ego ſum ra
dix ⁊ gen⁹ dauid. ſtella ſplendida ⁊ matutina. Jteꝫ rōne q꞉ ip
ſe ſolus ſaluatoꝛ. Yſa. 43. ego ſū dn̄s et n̄ eſt abſqꝫ me ſaluatoꝛ
Jtem rōne v̇e reſurrectiōis p̄s. Ego doꝛmiui ⁊ ſomnū cepi. ⁊ ex
urrexi ꝛc. Et Jo. 11. ego ſū reſurrectio ⁊ vita. Jtem rōne eiuſdem
entitatis dixit ei ego ſū. q. d. ne putetis ꝙ ſū alius qui nūc re
ſurrexi ab eo q̇ pependit in cruce. ſed ego idē ſū. Yſe. 43. Ego de
us ⁊ ab initio ego ip̄e. ⁊ Malach. 3. ego ſū ⁊ nō mutoꝛ. Deide
vt ament xp̄i p̄ſentiam expellit timoꝛem. q꞉ timoꝛ nō eſt in cari
tate. ſꝫ p̄fecta caritas foꝛas mittit timoꝛē. 1. Jo. 4. vnde ſubdit.
D Nolite timere ad p̄ſentiā meam p̄s. Nō timebo mala q̄m
tu mecū es Nota ꝙ diſcipl̄i moꝛtuo xp̄o in magno erāt timoꝛe
poſiti ꝓpter iudeos quos metuebāt. ſed dn̄s ꝯfoꝛtauit eos ī ſuo
aduentu vt ex tūc nō timerēt eos Deu. 7. Nō timebis eos: q꞉
dn̄s deus tu⁹ in medio tui ē. p̄mo itaqꝫ ꝯfoꝛtauit eos vt nō ti
merent eoꝝ ml̄titudinē p̄s. nō timebo milia ppl̄i circumdantis
me. Jtē vt nō timerent eoꝝ ſapiam q꞉ vt dr̄. 1. Coꝛ. 3. Sapia
hui⁹ mūdi ſtulticia ē apud xp̄m Lu. 21. Ego dabo vobis os et
ſapiam. cui nō poterīt reſiſtē. nec ꝯtradicē oēs aduſarii vr̄i. Jtē
vt nō timerent eoꝝ potenciā. talis em̄ potentia fragil̄ ē. q꞉ car
nis ē p̄s. nō timebo q̇d faciat mihi caro Eze. 2. vult⁹ eoꝝ ne
foꝛmides. q꞉ domus exaſp̄ās eſt: Jtē vt nō timerēt eoꝝ foꝛtitu
dinē q꞉ vt dr̄. 1. Coꝛ. 1. infirma mūdi elegit deus vt ꝯfundat
foꝛtia Hebre. 11. foꝛtes facti ſūt in bello. Jtē vt nō timerēt eoꝝ
furiā ⁊ ꝯturbacōem p̄s. deus nr̄ refugiū et v̇tus adiutoꝛ in tribula
cōibꝫ que inuenerīt nos nimis ꝓpterea nō timebim⁹ dū ꝯturbabit̄
terra. Jtē vt nō timerent eoꝝ edicta mundi cū preceptū eēt apo
ſtolis ne āpli⁹ loq̄rēt in noīe xp̄i ꝯtēpſit petr⁹ tale edictū dicēs
obedire opoꝛtet magis deo q̄ꝫ hoībꝫ Actu. 5. Preterea vt nō ti-
merent eoꝝ diuitias et gl̄iam. p̄s. ne timueris cum diues fa-
ctus fuerit homo. ⁊ cum multiplicata fuerit gl̄ia dom⁹ eius. Jtē
vt non timerent verba cōminationum aut ꝯtumeliaꝝ. p̄s. Ab
auditione mala nō timebit. paratum coꝛ eius ſpare in dn̄o. ꝯfir
matū coꝛ eius. nō commouebit donec deſpiciat inimicos ſuos
Eze. 2. Ne timeas eos ⁊ ſermones eoꝝ ne metuas. Rurſ⁹ vt

Rurſus vt non timerēt quaſcūq3 pſecucōes Luc.21.cum vide
ritis p̄lia et ſedicōes nolite terreri. Rurſū vt tandē ipam mortē
nō timerent Mat.10. Nolite timere eos q̄ occidunt corp9 aīaz
aūt occidē nō poſſunt. q̄s aūt timendus ſit adiungit. ſ3 potius
timete eū q̄ poteſt aīam ꝛ corp9 pdere in gehennā Hie.10. Quis
nō timebit te o rex gentiū ¶ Tercio ponit trepidatio diſci
ploꝝ ꝯturbati vero ꝛ ꝯterriti exiſtimabāt ſe ſpm̄ vidē. ex hac
apparicōe paſſi ſūt defectū primo q̄dem in ꝯcupiſcibili turbacōē
Rurſus defectū in iraſcibili. terrorē. Itē defectū in rōnali. falſam
extimacōem. nā vt dic̄ Beda. licz ſcirēt diſcipli xp̄m hūiſſe ve
ram carnē an̄ paſſionē. tn̄ ex quo mortu9 erat. nō putabāt ve=
ram carnē poſſe reſurgē tercia die de ſepulchro. vn̄ credebāt ſe
vidē illū ſpm̄ quē xp̄s in paſſione emiſerat. Querit quō veꝝ ſit
ꝙ diſcipli ꝯturbati fuerīt ꝛ territi cū Jo. dicat ꝙ gauiſi ſūt diſci
puli viſo dn̄o. Et dicendū ꝙ p̄mo turbati fuerīt ꝛ territi ꝑ ipi
ſa ꝛ ſubita apparicōe vt dic̄ Lu. ſ3 poſtq̄ oſ̄dit eis lat9 ꝛ ma=
nus ꝛ maifeſtauit ſe ēē xp̄m. tūc gauiſi ſūt diſcipli vt dicit Jo.
Itē q̄rit vn̄ potuerint exiſtimare diſcipli ſe vidē ſpm̄. nā vt loq
bant ad inuicē ipi. ꝙ xp̄s vere r̄ſurrexit ꝛ apparuerat ſymōi atq3
duobꝫ diſciplis eūtibꝫ ī emaus. ꝛ dicendū ſm Ambro. ꝙ non
oēs diſcipli habuerīt iſtā exiſtimacōez. nō eī credibile ē ꝙ Pe=
trus ꝛ Jo. atz diſcipli q̄ venerāt de emaus h̄ crediderit. ſ3 q2 ce
teri mlto plures h̄ exiſtimauerīt id̄ ſn̄ia maioris ꝑtis paucoꝝ
opinionē īcludit vl' dicendū ſm eundē Ambro. ꝙ potuit ēē vt
licz Pet9 ꝛ alii diſcipli ſcirēt xp̄m r̄ſurrexiſſe. q2 tn̄ clauſo cena
culo igreſſ9 ē ad eos ſubito ex h̄ credebāt n̄ ēē corp9 xp̄i ſ3 appa
rere ſpiritum eius.

Secunda pars. ¶

Ecundo cū dr̄. Et dixit eis q̄d turbati eſtis. oſ̄ditur
quō xp̄s ſex teſtimōiis verā ſui corpis r̄ſurrectionē ꝓ
bauerit. ꝛ p̄mo h̄ declarat. ſ3 rep̄hendendo exiſtima=
cōez eoꝝ ꝛ dixit eis q̄d t̄bati eſtis ad p̄ſentiā meam
ꝛ cogitacōes falſe ꝛ ꝑnicioſe aſcendūt ī corda vr̄a q2 crediti͛ me
eſſe ſpm̄. Nō ſm Bedā ꝙ cogitacōes bone deſcendūt a deo in
corda nr̄a ſic̄ ſemē bonū deſup iacit̄ in terrā Ja.1. oīe datū op
timū ꝛ oīe donū ꝑfectū deſurſū ē. deſcendens a pr̄e luminū co
gitationes vero falſe non iaciunt̄ deſup. nec deſcendunt in cor:
ſed a corde aſcendūt velut male herbe Mat.15. d̄ corde ꝓcedūt
cogitacōes male q̄ coinq̄nant hoīem. ꝛ q2 cogitatio diſciploꝝ
nō erat a deo deſup. ſ3 d̄ affectu terrēo. id̄ iſta cogitatio dr̄ aſcē
dere in corda eorum. Nota ſecundum Cirillum ꝙ ex iſta repre
henſione habetur ſignum. Q2 ille qui reprehendebat ipſe erat